

Picasso ile hayat

9

Matisse'e kıskançlık gösteren Pablo beraber yaşamamızı inatla teklif ediyordu

M. Fort'un evine döndüğümde, umduğum gibi, Pablo'yu sakinleşmiş olarak buldum. «Sana ne yalanlar söylediyini kolaylıkla tahmin edebiliyorum» diye söze başladı, «Sadece bir ders vermeye karar verdim. Genevieve'yi uzun yıllardır tanıdığımı ve bana anlattıklarının hepsine inandığımı ertesi sabah Montpelliere geri döneceğini ve benim de beraber gideceğimi söyledim.

Kafasını salladı ve, «Arkandan, beni baştan çıkartmaya kalkışan bu cins bir kıza nasıl güvenebilirsin? Böyle bir kız nasıl arkadaşın olabilir? Anlıyamıyorum. Eğer beni terkeder ve onunla gidersen, bu davranışının bir tek açıklaması vardır; o da ikiniz arasında anormal münasebetler olduğudur.»

Genevieve'e yaptığım tavsiyeyi, benim uygulamam gerekiyordu şimdi. Söylediklerine güldüm, «Sen mesleğini kaçırmışsın. İyi bir çizvit olabilirsin oysa» dedim. Gittikçe kızardı ve çevremde dans etmeye başladı. Bir yandan da «Canavar... Yılan... Engerek» diye bağırıyordu. Ben hâlâ gülüyordum. Nihayet sakinleşti ve ne kadar ayrı kalacağını sordu. Cevabım devamlı ayırılmaz oldu. Birden kaderlendi. «Buraya seninle yalnız olabilmek için geldim. Paris'te gerçekten yalnız kalamamıştık çünkü birkaç saat dışında bir defa bile... Şimdi ben buradayım ve sen gitmekten sözediyorsun. Beni terkemege hazırsın. Çok yaşamı yacağımı biliyorsun. Ve benim bu azıcık mutluluğumu almaya hakkın yok.» Bu şekilde aşağı yukarı bir saat kadar konuştu. Konuşması bittiğinde, yaptıklarına rağmen kalabileceğini söyledim kendisine. Ertesi sabah Genevieve'in oteline gittim ve vedalaştım. «Bir kaddastrofa itiyorsun kendini» diye ikaz etti. Belki haklı olduğunu, fakat bu çeşit bir durumdan kaçmak istemediğimi belirttim Montpelliere'ye giderken, ben de Pablo'nun yanına döndüm.

Genevieve ayrıldıktan sonra Pablo gözle görülür ölçüde rahatlardı. Bir veya iki gün sonra dedi ki «Madem buradayız. Matisse'i ziyaret edelim bu fırsattan istifade ederek Boz ren-

gi blüzünü ve koyu yeşil pantolonunu giy. Bu renkleri Matisse çok sever.»

O zamanlar Matisse Vence'de, bugün kendi adını taşıyan kilisenin olduğu yerde, küçük bir evde yaşıyor du ki, işgal sonuna kadar orada kaldı. Oraya gittiğimizde yataktaydı, çünkü geçirdiği ameliyattan ötürü günde 1-2 saat ayağa kalkmasına izin verilmişti ancak Buda gibi tevaccühkar görünüyordu. Çok büyük bir makasla, çok güzel kağıtlardan şekiller kesiyordu. Açıklamasına göre, bu makasla resim yapma idi. Bize çoğunlukla çalıştığını ve yataktayken olduğu zamanlarda da, bir Bambu sopasına bağlanmış mangal kömürü ile köseye sıkıştırılmış kağıtlara resimler yaptığını anlattı. Figürleri kestikten sonra ise, Sekreteri Lydia duvara, fon kağıdının üzerine yapıtıyordu. Sonra figürlerin yerleri değiştirilme başlıyordu. Ta ki hepsi tam bir resim mevdana getirinceye kadar.

PICASSO MATISSE'I UYARIYOR

O gün bu çeşit bir çok resim gördük Aralarında samimi durumda iki kadının varyasyonları da vardı. Kadınlardan biri çıplaktı ve maviye boyanmıştı. Buna rağmen resimde tutmayan bir şey var gibi görünüyordu. Bunu Pablo belirtti: «Bence, böyle bir kompozisyonda kullanılacak renk mavi olmamalı. Çünkü, bu çeşit bir resmi telkin edecek olan renk rosadır. Belki başka bir durumda mavi kullanılabilir.» Matisse haklı olduğunu ve değiştirmek istediğini söyledi. Sonra gülerek bana döndü ve: «Eğer Francoise'nin bir portresini yapacak olursam, saçlarını vesile bozacağım» Bunun üzerine Pablo neden benim bir

portremini yapmak istediğini sordu. «Çünkü beni ilgilendiren bir başı var. Ve saçları aksan işareti gibi yerleştirilmiş.»

«Benimle alay edemezsin» dedi Pablo. «Saçlarını yeşile boyayacak olursan, öyle boyamalı ki, resmin üzerinde bir şark halısına benzesin.» «Ve sen de vücudunu öyle boyamalı ki, kırmızı çini ile kaplanmış mutfak döşemesine benzesin» diye cevap verdi Matisse.

PORTREMI YAPMA SAVAŞI

O zamana kadar Pablo, benim sadece iki portremini, onlar da gri-beyaz olmak üzere yapmıştı. Tekrar otomobile binerken, birden mülkiyet duygusu ayaklandı ve, «Gerçekte bu çok ileri gitti, ben de Lydia'nın portrelerini yapacağım» diye bağırdı. Kendisine, bu iki konu arasında bir bağ görmediğimi belirttim. «Her neyse. Şimdi portreni nasıl yapmam gerektiğini biliyorum» dedi.

BERABER YAŞAMAMIZI TEKLİF EDİYOR

Matisse'i ziyaretimden bir kaç gün sonra Pablo'ya, artık Paris'e dönmek istediğimi söyledim. «Döndüğümüzde, bana gelmeni ve benimle yaşamamı istiyorum» dedi kızarmadan. Bunu çok önceden beri düşünmekteydi ve çok kere ima etmiş, fakat ben anlamamazlıktan gelmiş veya bu konuyu açmasını önlemeye çalışmışım. Büyükannem beni hareketlerimden serbest bırakmıştı, ihtiyacım olduğu kadarıyla elbette Pablo'ya bunu ben istesem bile, böyle bir adımdan büyükannemi haberdar etmem gerektiğini söyledim.

«Bu doğru. Öyleyse iznini almadan gelirsin sen de. Büyükannenin benim kadar ihtiyacı yok sana.» dedi Cevabım, ona

çok bağlı olduğum, fakat bu adımı atmaya daha hazır olmadığım yolundaydı.

«Bak, görüyorsun ki, büyükannen sempatinde ötürü verebileceğin yaratıcı şeyler değil. Oysa benim geleceğim olursa, benim yaratıcılık gücümü artırabilirsin. Sana gerçekten ihtiyacım olduğu bir sırada yanımda olman çok daha mantıklı ve benim için müsbettir. Büyükannen karşı hislerini gelince, insanın yapabileceği ve yapacağı şeyler vardır. Bunların yanında sadece bir 'coup d'etat' (hükümet darbesi) ile yapabileceği şeyler vardır. Çünkü onlar diğer insanların anlayış sınırlarını aşarlar. Bir insana, durumu anlatacak vuruşu yapmak çok daha iyidir.» Söylediklerini tamamen vahşi buldum.

İNSAN VE MELEK

«Böyle bir durumda insan, başkasının duyduğu acıyı aynı ölçüde kendinde duymaya hazırlanmaya başlar.» dedi. «Bu kişisel kararın bilgisi sorusuzdur, duygusuzluk veya insancıl olmama sorusu değil. Bir insanı seçmek, bir başkasını, belli bir dereceye kadar öldürmek demektir. Ve böylece insan operatörlerin veya katillerin cesaretine sahip olabilir. İstersen ve suçun bir kısmını kabul edersen birbirimizi yaklaşmaya iter, sonra bu fırsatları mümkün olduğu kadar korumaya çalışırsın, Benzer durumlar insan bir melek olmaz.»

«İlkel bir insanın bu düşüncelere bir baskısından çok daha kolay olarak inanabileceğini söyledim. Teorilerini bir yana bırak. Hayatta herkes için bir mükâfat olduğunu görmelisin. Büyük değere sahip olan her şey yaratıcı yeni bir fikir. Bir gölgeye sahiptir. Sen de böyle kabul etmelisin. Yoksa sadece pasifliğin müttakeresi kalır. Her zevk beraberinde bir parça menfilik de getirir. Ondan kurtulunamaz. Her müsbet değer in fiyatında menfi şartlar vardır ve bazı münasebetlerin çirkinliğini de aynı anda göremiyecek olursan, asla büyük bir şey göremezsin. Einstein'ın dehası Hiroshima'yı varattı örneğin.»

SEYTANLA MELEK KARŞI KARŞIYA

Sık sık şeytan olduğunu düşündüğümü ve olduğunu da bildiğimi anlattım. Gözleri kısıldı. «Ve sen, sen... Sen bir meleksin. Sıcak bölgelerin meleği. Benim şeytan olmam, seni bana bağlı kılar. Seni lekeleyeceğimi sanıyorsun» diye haklıydı. İçmekte olduğu sigarayı sağ vanağıma vaktirdi. Elini iteceğimi veya geriye çekileceğimi sanıyordu.

(Devamı Var)